

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

in
Strat'a fragatorului [Lé-
vésutoza], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespon-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articolii trimisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 8 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a tim-
brale pentru fiesce-care publica-
tiune separat. In locul desobisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 28. ian. 1871. st. n.

In cursu de unu annu, câtu fui silitu a lipsi de la conducerea acestui diuariu, avui fericirea de a fi suplenitu prin doi barbati de spiretu si inima. Unu june cu eminenti facultati spiretuale avendu misiunea apostoliei natiunali, D. Iona Porutiu, carele inca cu inceputulu anului 1868. intrase pre cararea cea spinosa a publicisticii romane, ca primu colaboratoriu internu la Redactiunea diuariului „Federatiunea”, era in tempulu captivitatii mele, condusse, aproape unu annu intregu, Redactiunea acestui diuariu, conformu programului cunoscutu si dupa convictiunile salle celle mai curate. D'insulu n'a alergatu, cá multi altii, dupa carrulu cellu triumfale allu stapaniloru d'illei, ci preferi, luptandu lupta onorifica pentru caus'a cea mare a Romanismului, a cadé victima persecutiuniloru unui guvernulu orbitu de succesele efemere alle situatiunii. D'insulu va suferi pentru natiunea sa, carea insa-si suferi. D'insulu scie cá d'in carcere are se éssa libertatea. Onore lui, si multiamita d'in parte-mi!

Amiculu meu si condeputatulu Dr. Iosefu Hodosiu, sunt detoriu recunoscintia pentru cá, rogatu fiindu de mine, a primi sarcin'a Redactiunii si mai allesu a responsabilitatii impreunate cu dins'a, ellu n'a dissu „vestigia me terrent!” — n'a numeratu celle siette processe alle „Federatiunei” — ci cu barbati'a-i cunoscuta, fara a se indoi unu minutu, respunde „primescu!” si accurse a sprigini pre cei persacutati, sciundu cá misiunea nostra este a combate pentru cei appesati de sorte, urmandu profundulu intellesu allu memorabilei sentintie „Victrix causa diis placuit, sed victa Catoni.” — Aurulu se lamuresce prin focu, amiceti'a se cunosce in dille grelle, si succursulu amicabile ce mi-a intinsu are pentru mine cu atatu mai mare pretiu, cu cátu mic'a colonia rom. d'in Pest'a nu ni pote subministrá in prisosintia ajutoarele spiretuali si de altmintrea inca sunt „sari nantes in gurgite vasto.”

Reluandu redactiunea am fostu detoriu a esprime acesta multiamita si o plinesca cu placere.

Alexandru Romanu.

De pre campulu resbelului.

Neci chiaru in momentulu presinte nu primiramu d'in partea nemtiloru neci una scire despre situatiunea militaria de la Dijon. Despre generalulu Bourbaki si armat'a sa se aude cá, dupa retragerea de la Lisaine, ellu a executatu una miscare de frontu spre drepta si, cu centrulu radiematu pre cetatea Besançon, tiene ocupate trecerile preste fluviulu Oignon. Arip'a drepta, postata in pusetiunile fortificate de la Blamont, formeza unu cercu defensivu, era arip'a stanga de la Dijon unu cercu ofensivu.

Scirile francese de pana acum'a tacu cu totulu despre pusetiunea, miscarea si numirea poteriloru ingagiate in luptele de la Dijon, precum si despre intentiunile strategice, cari conduc operatiunile incepute in 21. ian. Numai una impregiurare se pote cunosce cu tota siguritatea d'in comunicariile francese, si a nume, cá truppele generalulu Manteuffel au fostu innaintatu spre pusetiunile lui Garibaldi dela Dijon nu numai d'in Chatillon-sur-Seine si Montbard, asié d'in nord-vestu, ci si d'in Langres, in directiune sudica. Truppele nemtiesci s'au retrasu dupa lupt'a de la 23. l. c. totu in directiunea acést'a, prin urmare ele au venitu in posesiunea pasuriloru d'intre delurile Cote-d'or, si asié potu era innaintá fara dificultati mari.

Dupa ocuparea cetatii Dole prin nemti, abié se mai pote presupune ca generalulu Garibaldi se se pota tiené si mai departe in pusetiunile sale, si, la casu candu generalulu Bourbaki va remané in defensiva d'inderetrulu fluviulu Oignon, va fi constrinsu a se retrage spre sudu. — Deci nu incupe neci una indoiela, cá preste putiene d'ille se va decide sortea armatei francese de ostu, respective a armatei nemtiesci de sudu.

Unu correspondinte alu diuariului vienesu „Tages-Presse” comunica, cu privire la armat'a generalulu Bourbaki, urmatoriele date: „Situatiunea in ostulu Franciei incepe a se limpedi, si nu se presinta neci decâtu atatu de periculosa pentru

armat'a lui Bourbaki, precum o descriu diuariile nemtiesci. E dreptu, cá retragerea acestei armate, urmata dupa lupt'a de la Lisaine, s'a intemplat in urm'a amenintarii liniei de impreunare cu Lyon-ulu prin corpurile generalulu Manteuffel, si s'a executatu in ordine buna si fara a fi neliscita d'in partea inimiculu. In momentulu presinte, generalulu Bourbaki statiuneza cu grosulu armatei sale in pusetiunile tari d'in tienutulu de la Besançon, care jace intre fluviile Oignon si Doubs; avangardele sale tienu ocupate trecerile preste fluviulu Oignon, prin ce se inlesnesce armatei franceze una strabateru noua in directiune spre Vesoul séu Gray. Generalulu Clinchamp tiene in esiecu pre generalulu Werder, care se incerca a se uní cu Manteuffel preste Lure si Vesoul. — Arip'a drepta a lui Bourbaki, si a numitu corpulu Bressolles si corpulu de voluntari Bourras si-au luatu pusetiune intre Hippolyte si Beaune-les-Doubs, d'inderetrulu partii superioare a fluviulu Doubs, si au ocupatu la Blamont si Clerval trecerile preste acestu fluviu, pentru ca la casu de trebuintia se pota era innaintá spre Belfort.

Pusetiunile de la Dijon si Auxonne, cari se afla in partea estrema a aripei stange, sunt ocupate de Garibaldi. Elu primu in tempulu d'in urma si comand'a a supr'a divisiunei Pelissier, prin ce armat'a sa se intari cu 10.000 fetiori, si asié, precum se vede d'in ataculu respinsu alu pomeraniloru, ea e destulu de numerosa pentru a se tiené in pusetiunile sale.

Armat'a franceza de ostu accepta inca in continuu intariri cari se intrunescu in Lyon, si apoi se tramitu pre teatrulu resbelului. Aceste truppe stau sub comand'a suprema a generalulu Toint de Gevigny, si se d'ice cá au crescutu degiá in mesura atatu de mare, in cátu formeza unu corpulu de armata intregu. De asemenea si divisiunea Lecointre d'in corpulu 25. de armata, remasa in Nevers, se va tramite in casu de lipsa armatei de ostu. Preste totu, numerulu truppeloru de sub comand'a generalulu Bourbaki se pote specificá aproape la 200.000 fetiori, d'intre cari, computandu-se si armat'a generalulu Garibaldi, pre teatrulu osticu alu resbelului se afla degiá 130—150.000 fetiori.

Nemtii si-incorda tote poterile pentru ca se nimicesca acést'a resistintia d'in ostulu Franciei, carea incepe a deveni d'in ce in ce mei amenintatoria si periculosa pentru ordele loru. Corpurile generalulu Manteuffel, scose d'in armat'a assediata de la Parisu, au sositu inca la tempulu séu pre teatrulu osticu alu resbelului, pentru ca se elibere corpulu lui Werder si truppele assidiatore de la Belfort d'in pusetiunea loru critica de langa Lisaine. Manteuffel tramise d'in Chatillon-sur-Seine si Langres unu corpulu contra Dijonului si contra linieloru de impreunare ale lui Garibaldi cu Bourbaki, la Dole. Unu altu corpulu mersu spre Vesoul si Besançon, pentru a se uní cu generalulu Werder. Corpulu d'antáiu ocupá in 21. ian. cetatea Dole, si tramise mai multe truppe contra caliloru ferate cari conduc dela Besançon spre Lyon, prin ce s'a slabitu atatu de tare, in cátu generalulu Garibaldi potu bate si respinge grosulu corpulu alu douilea de armata prusescu, care innaintá contra lui. — Pentru a restitui lini'a de impreunare intre Garibaldi si Bourbaki, intrerupta prin ocuparea cetatii Dole, d'in truppele adunate in Lyon se tramitu coloné considerabile in Chalons-sur-Saone, Poligny, Arbois si Salins, precum si in Chagny si Autun. Deci incercarea generalulu Manteuffel, d'a rumpe pusetiunile francesiloru d'intre Dijon si Besançon, a devenitu illusoria, si, la casu candu Garibaldi se va poté tiené la Dijon, pana candu generalulu Bourbaki va luá ofensiv'a contra celoru doue corpuri noue ale prusiloru, aceste voru veni pre usioru in una pusetiune forte critica, d'in carea numai cu greu se voru poté eliberá, de-ora ce liniile loru de retragere sunt dominate de Garibaldi.

Intre aceste, tragutorii liberi strica in continuu liniile de impreunare ale nemtiloru d'in Haute-Marne si Yonne. Una colona strica puntea cá-

lii ferate d'intre Nancy si Toul, si nu lipsia multu, ca generalulu Lecointre se prinda la Briare, brigad'a Rantzau, apartienetoria corpulu 9. de armata alu prusiloru, atacandu-o in 17. ian. de una-data d'in trei parti. Numai cu greu i-a succesu a scapa de acést'a catastrofa, lasandu in manele francesiloru câte-va sute de prisionieri.

Diuariulu „Etoile belge” publica una depezia d'in Blondain, de la 24. ian., dupa care cei 15.000 prusi, cari au assediatu cetatea Cambrai, s'au retrasu de acolo, si acum'a se signalizeza sosirea loru in Roeux, langa Arras. Corpulu de armata alu generalulu Faidherbe se reorganizeza cu rapediune mare.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 25. ian., 1871.

Vice-presedintele Bela Perczel deschide siedintia de asta-di a camerei reprezentantiloru la 10 ore a. m. — Dupa verificarea procesulu verbalu alu siedintiei precedente, presedintele anuncia mai multe petitiuni, cari se tramitu comisiuni petitiunarie.

Georgiu Strati mirovits interpelleza pre ministrulu de interne, daca are cunoscintia despre esundarile d'in comitatulu Torontalului, si ce mesuru a luatu pentru alinarea si miciorarea nenorociloru? — Se va comunica ministrulu concerninte.

La ordinea d'illei urmeza desbaterea speciale a supr'a bugetulu, si a numitu a supr'a propunerii guvernulu, relativa la immultirea salarieloru pentru oficiali.

Ladislau Berzenczy desproba numirile cele multe, inse guvernulu a trebuitu se proceda estu-modu, cá-ci vechii oficiali ai lui Bach trebuiá séu se se restituia in posturile lor, séu se se pensiuneze; dreptu ace'a oratorale accepteza propunerea guvernulu.

Ministrulu presedinte, c. Iul. Andrássy, presinta legea sanctiunata de Majestatea Sa despre recrutarea d'in anulu 1871, invitandu camera, ca dupa publicare se o tramita camerei magnatiloru.

Dupa ace'a, reincepandu-se desbaterea speciale, Mauritiu Wáhrmann se declara pentru, era Ales. Csiky contra immultirii salarieloru pentru oficiali. — Ne mai fiindu inscrisu neci unu vorbitoriu, presedintele declara discussiunea de inchaiata. — Inse, inainte de a se incepe votarea, se verifica partea procesulu verbalu, carea trateza despre publicarea legii susu amintite, si se tramitu ambele camerei magnatiloru.

Dupa ace'a ar' avé se urmeze votarea. Presedintele spune, cá existu trei propuneri, a supr'a caroru-a are a se face votarea; si a nume, propunerea d'antáiu, a guvernulu, se referese la immultirea salarieloru pentru oficialii de stat, cari au una lefa anualá mai mica de 1050 fl.; a dou'a propunere, totu a guvernulu, se referese la immultirea baniloru de cortelu pentru oficiali, si a patra e propunerea lui Fr. Déák, dupa carea immultirea salarieloru se se estinda si a supr'a concipistiloru de la tribunalulu supremu. Comisiunea financiaria propune a se face reduceri atatu in banii de cortelu cátu si cu privire la salariile immultite. — La votare, camera accepteza, cu privire la immultirea salarieloru, propunerea guvernulu si a lui Fr. Déák, era pentru immultirea baniloru de cortelu se adopta propunerea comisiunei financiare.

Se pune in desbaterea camerei proiectulu de conclusu alu comisiunei financiare, dupa care institutele de instructiune, cari de presinte se afla sub administrarea ministrulu de finantie si comerciu, se se puna pre venitoriu sub juredictiunea ministrulu de cultu si instructiune. — Dupa una discussiune scurta, camera admite propunerea comisiunei financiare.

Dupa ace'a se cetese unu pasagiu d'in raportulu generalu a supr'a bugetulu, prin care comisiunea financiaria si-esprime dorintia, ca d'in

banii ce se voteza singuratecelor ministerie pentru acoperirea speselor bibliotecarie, sè se infintieze una biblioteca mare, asiè numita de tiera, unde sè aiba intrare si privatii.

Colom. T i s z a adopta principiulu de care a fost condusa comisiunea financiaria, inse comisiunea si-esprime numai una dorintia, si acèst'a nu e sufficienta; dreptu-ce oratorele presinta unu proiectu de concludu, dupa care guvernulu este invitat, ca de una-data cu bugetulu venitoriu sè presinte si unu proiectu detaiatu, cà in ce modu s'ar' poté mai bine infintia una biblioteca de tiera d'in banii cari se voteza in totu anulu ministerieloru, pentru scopuri bibliotecarie. — Se primesce cu unanimitate.

Dupa ace'a se admitu: proiectulu de concludu alu comisiunei financiaria, dupa care administrarea tuturor fondurilor publice, cari pana acun'a s'au tîenutu de competintia diferitelor ministerie, sè se depuna exclusiv in man'a ministrului de fincie; apoi proiectulu de concludu alu comisiunei susu indicate, conformu carui-a imprumutulu calilor ferate si pentru rescumperarea dieci meloru de vinu, spre venitoriu sè se suscepa in bugetu sub unu titlu separatu. — In fine se mai primescu urmatoriele proiecte de concludu ale comisiunei financiaria: despre edificarea unui palatu guvernialu, despre crearea unui capilu nouu pentru administrarea fumanu, si despre edarea unui siematismu alu statului.

Aronu S z i l á d y propune, ca guvernulu sè elaboreze de-una-data cu bugetulu venitoriu si siematismulu, si spesele sè le treca in bugetulu de pre anulu 1872.

Gabr. V á r a d y propune, ca comisiunea financiaria sè delibere càtu mai curundu petitiunile presintate cu privire la diferitele bugete speciale. — Se primescu ambele propuneri.

La ordinea d'lei urmeza desbaterea generale a supra bugetului ministrului presiedinte. — Dupa una discussiune scurta, la carea participara Dan. I r á n y i si c. Iuliu A n d r á s s y, Siedintia se inchiaia la 2¼ ore d. m.

Romanii

si

Constitutiunile Transilvaniei.

(Urmare.)*

II.

Lupt'a romaniloru pentru drepturile politice si natiunali in Transilvania, a fostu totodata lupta si pentru autonomi'a si independenti'a patriei lor.

Nu incupe indoiela ca unguirii la inceputu chiar' si dupa scoterea romaniloru dela drepturile publico-politice, au sciutu se asigureze autonomi'a si independenti'a Transilvaniei prin legi, pacte convente, si diplome.

Reulu inse si disgrati'a este, ca in urma chiar' ei, unguirii, au fostu infideli si tradatori acestoru legi, acestoru pacte convente si acestoru diplome.

Pentru romani, „universitas Valachorum“, cari de jure si nici pîntr'o lege n'au potutu fi proscrisi d'in tiera lor, aceste acte ascuratorie de autonomi'a si independenti'a tie-

*) Vedi nrii 1, 2, 3, 4, 5 si 6 ai „Federat.“

FOISIORA.

Panoram'a anului nou 1871.

(Discursu tîenutu cu ocaziunea serbării de ajunulu anului nou a societatii „Romanismulu“ d'in Gratz.)

S'a dusu unu anu de lupte, de spaima si dorere Lasandu ca si procelle ruini preste ruini, In veri si care parte indreptu a mea vedere Nu vedu decata fîintie cu ochi de lacrimi plini. M u r e s i a n u.

Frati Romani! Suntemu in ajunulu unei dile memorabile pentru omenime. Asta-di oceanulu vastu alu tempului se mai immultiesce cu unu picuru, er' in cronica' omenimei se mai adauge o pagina plina de evenimente memorabile pentru posteritate.

Asta-di petrecemu la momentu anulu vechiu. Acestu ospe ce ni-a nutritu pieptulu cu mi de sperantie dulci, ce ne-a amagitu cu realisarea aspiratiuniloru si dorintieloru celoru mai calde, cu pace, libertate, egalitate si indepentia, cu o ferioire si multumire generale — asta-di se duce de la noi.

Este unu momentu insemnatu acestu-a, candu omulu dà ultim'a inbratisiare acestui ospe, candu d'insulu se duce, se departeaza de la noi pentru totu-de-un'a. Este miscatoria asta ora de departire, pentru-ca cu departarea lui se accelereaza cu atatu mai tare apropierea nostra de momentu.

Sè-lu petrecemu si noi pana la jusa' mormentului, dar' inainte de a-i dice ultimulu „de profundis“, ve in-

rei, au fostu de asemenea obligatorie cà si pentru celelalte natiuni; pentru ei, obligatorie n'au fostu si nu potu fi numai acele legi, cari le dictau morte civile si politica, precum nu potu fi obligatorie pentru ei nici acele legi, cari fara invoirea lor, decretéza vinderea autonomiei si independentiei tieriei.

Logic'a juridica si dreptulu rationalu confirma nerefutabilu acestu rationamentu.

Unu despotu sèu tiranu pote se rapésca drepturile poporului, pote se i vinda si tiera — rapirea inse si vinderea nu este valida: drepturile unui poporu, drepturile unei tieri sunt cà drepturile omului: eterne, nealienabili, neprescriptibili.

Astfelu de drepturi are natiunea romana in Transilvania, astfelu de drepturi are tiera Transilvaniei. Aceste drepturi ale Transilvaniei sunt ascurate prin legi, prin pacte convente, prin diplome, intarite cu juramintele principiloru domnitori.

Da. Transilvania prin legile sale, prin constitutiunea sa, prin diplomele si pactele convente intarite cu atate juraminte ale principiloru — are tote criteriile unui statu autonomu si independentu.

Se vedemu.

Nu ne vomu urca la acei timpi ai istoriei unde romanii aveau principii lor independenti, Gelu, Menumerutu si Claudiu; nici nu vomu tratá acelu periodu alu principiloru natiunali magiari, candu Transilvania era amerintiata a fi cuprinsa acum de nemtii Austriei, acum de unguirii Pestei, acum de romanii Moldovei, Ferdinandu austriaculu, Zápolya magiarulu, Petru moldovanulu. Destulu va fi se insemnamu aci numai atata ca Ungari'a pucinu dupa bataia dela Mohaci, a. 1526., s'a supusu casei habsburgice, dominitoria in Austri'a; era Transilvania cu tote partile ei a remasu independente: ea se bucura de independenti'a, autonomi'a, si suveranitatea sa; ea si-alegea liberu pre principii sei domnitori, si asemenea tieriloru romane, ea era numai tributaria portiei otomane: in celelalte era statu liberu si independentu; si de cate-ori se schimbá regimulu, ea totdeauna punea conditiuni noulu alesu principe, prin cari si-asecura tota libertatea si suveranitatea sea; ea a inceputu indatu dupa bataia dela Mohaci a-si exercitá potestatea legislativa in dietele dela a. 1529. in Grindu si Iernutu, dela a. 1536. in Vasiarheiu si Bistritia, si dela anii 1598., 1607. si 1688.

In urma inse, Transilvania ostenta in lupte continue de mai duce secle, reu-governata de principii parte ambitiosi parte netrebnci, lacerata si maltratata de aristocrati'a fudula dar' si corcita si depravata: cadu si ea càtra finitulu seclului XVII. si anume la a. 1688. sub protectiunea casei habsburgiloru. Porta anca, ne mai avendu încatru, la a. 1699. prin art. I. d'in tractatulu dela Carlovitiu, a recunoscutu fapt'a implenita degi'a a protectiunei casei austriace a supra Transilvaniei. La acestu anu Apafi II., celu d'in urma principe alesu alu Transilvaniei, a resignatu tronulu pre langa o pensiune de 12. mii florini pre anu, si recunoscèndu-se imperatulu Austriei, atunci Leopoldu I., de principe alu Transilvaniei, dreptulu de alegere libera a principiloru a incetatu.

A incetatu; dar' nu pentru totu-de-un'a, ci numai pènè atunci pènè candu in intiesulu santiunei pragmatice voru mai fi descendentu de ambe sexele d'in cas'a absburgica domnitoria.

Transilvania inse, candu s'a supusu casei Habsburgiloru a tractatu cu acèsta cà parte libera contraente cu alta parte libera contraente.

Acèsta procedura o a urmatu Transilvania totu-de-un'a de cate-ori s'a schimbatu regimulu; ea cu fia-care principe

vitu sè intrati cu mine pre unu momentu in camer'a palatului sèu, parasitu degi'a pentru eternitate. Aici sè cercam de binefacere, ce bunetati ni-a lasatu; cu ce reminiscentie si-a esternisatu viet'a sa, cu ce suveniru a remuneratu ospitalitatea omenimei?!

O perdena se radica. Unu tablou se presinta inaintea nostra,

Dar' vai! Ce orore! ce scena... Pieptulu ni se cutriera... anim'a ni se infiora... ratiunea ni se turbura... er' sangele ne incepe a fierbe cu veherentia!... Auditi tîpetele infricosiate, ... lamentatiunile doreroze si plangèrile sfasietorie!... Priviti riurile libertatii cum se scalda in sange!... Sein'a, Loarulu, Renulu, Mosel'a, s. a., cari odata innecase in undele loru tiran'a si despotismulu, acun'a sunt imbracate in vestmente de sange, asta-di sè scalda in sangele copiloru libertatii si independintiei poporeloru... De pre vaille Ardeniloru strabate pana la urechile nostre unu vuietu terribilu, unu tîpetu cutrieratoriu; acele sunt vuietele si tîpetele victimeloru mutilate si ucise de cruntulu feru alu barbarului...

Unde sunt campiele romantice, unde sunt gradinele eldoradice ale superbe France? Unde sunt agrii scaldati de Saturnu in undele fertilitatii si prefacuti mai mandri, mai infforitori si mai abundanti decatu straturile Nilului?!

Oh! ce fatalitate!... Tote aceste acun'a sunt invalite in pulbere si cenusia. Locust'a hamisita a nordului le-a prefacutu in unu desiertu tristu... Aratrulu, acestu fiu bine-cuventatu alu lui Saturnu asta-di nu mai intorce brazda pre mos'a bietului tieranu; cos'a nu-i mai culca ierb'a

alesu a incheiatu tractatu, care a regulatu potestatea si drepturile domnitorului. *)

Transilvani'a asemenea a purcesu si cu Leopoldu I. si ea si-a sustienutu autonomi'a si independenti'a sa atatu in privintia legislatiunei càtu si in privintia administratiunei facie nu numai cu Ungari'a ei facie si cu celelalte tieri de sub cas'a austriaca.

Transilvani'a a fostu destulu de gelosa a-si ascuri suveranitatea sa atatu prin pactele ce a incheiatu cu cas'a domnitoria, càtu si prin legile ce le-a adusu ensa-si si le-a santiunatu si confirmatu prin juraminte principii ereditari ai casei habsburgice; si ea, nu s'a unitu nici cu Ungari'a nici cu alte tieri, decatu s'a unitu numai in person'a principelui, care era si rege alu Ungariei, si domnitoriu alu celorlalte tieri.

Asiè anca inainte de a se supune protectiunei casei habsburgice, Transilvani'a a tractatu cu imperatulu Leopoldu I., pentru incheierea unui pactu intre tiera si domnitoriu; pactulu s'a si incheiatu la 4. decembre 1691.; acestu pactu este cunoscutu sub numirea de „Diploma sacra a lui Leopoldu“; era art. II. de lege dela an. 1791. lu-numesco „radicale Conventionis inter divum quondam Leopoldum I. et Principatum Transilvaniae sponte initae instrumentum.“

Acestu pactu conventu e bas'a si fundamentulu dreptului publicu in Transilvania. Prin acest'a, pre candu principiele de o parte promite si se oblega a respectá suveranitatea tieriei, si a observá constitutiunea si legile de autonomi'a si independenti'a ei; pre atunci de alta parte, tiera si-sustiene dreptulu de guvernare autonoma si legislatiune propria; dar' ea si-sustiene nu numai dreptulu de avé guvernulu seu propriu civilu si militariu, ci si dreptulu de a si alege pre guvernatoarele si cancelariulu supremu, pre generariulu militiei, precum si pre toti funtionarii mari si mici, administrativi si judecatoresci; ea si-sustiene dreptulu mai incolo de a regulá tributulu tieriei si altele.

„Constitutiones in vigore inviolabili permansuras declaramus“ dice diplom'a la puntalu III.; era in puntulu IV. se dice: „morem usitatem in Gubernii, consilii intimi, Comitiorum, suffragiorum politia ac libertate, in tabulae judicariae, magistrorum-protonotariorum et assessorum item et inferiorum tribunalium auctoritate, in administrandae justitiae solito ordine et usu illaesa praecipimus conservanda.“ Puntulu V. si VII. tiene, ca in tote aceste functiuni publice, precum guvernatoarele, generariu la militia transilvana, cancelariu supremu, consilii intimi, comiti supremi (prefecti), capitani supremi, magistri-protonotari, si in tote celelalte dignitati, si in tote oficiile de administratiune politica, judicaria si economica — „ex indigenarum Transylvaniae numero summemus.“ Puntulu VIII. sustiene dreptulu tieriei de a alege liberu pre toti acesti funtionariu, pentru-ca „tanto tranquillior diversarum nationum status persistat, periculosae machinationes aut ambitus exulent, atque omnium animis concordii desiderio salus publica, pro optimo regiminis fine, in quem colliment universi, haereat radicata.“ Puntulu X. ordina celebrarea comitieloru (camer'a legislativa) in totu anulu: „Annua comitia, ad negotia publica tractanda, justitiam administrandam, et propositiones regias, si quae fuerint, intelligendas, necessaria, nec non terminorum octavaliu celebrationem nostro Gubernatori et intimo consilio promulganda committimus.“ Principele si-reserva numai dreptulu de confirmatiunea „eorum omnium, quae sic geruntur.“ Puntulu XII. reguléza tributulu tieriei, si dice: „Tempore pacis quinquaginta

*) Vedi. Conditiones Principum in Aprob. Const. P. II. T. I. art. 1—7. si Comp. Const. Part. II. T. I. articulu 1—5.

si florile campului, ca mai inainte. Nu! pentru-ca aceste instrumente pacinice, destinate numai pentru ajutorulu si sustinerea omenimei, asta-di sunt prefacute in arme pentru aperarea caminului si mostei stramosiesci...

Campanele besericeloru asta-di nu mai dau acelu tonu misteriosu ce implu pre moritoriu de pietate, pentru-ca d'insele i servescu de tunuri, bombe, mitralese si de alte instrumente pentru aperarea altariului divinu.

Musele sunt alungate d'in palaturile lor, er' Minerv'a e esilata d'in templele sale sacre.

Pre luncele pitoresci si prin codrii impenati nu mai audimu canteculu divinu pastorescu; tote, tote au incetatu, chiaru si paserile codriloru inca paru a fi amutite...

Aci vedemu curgundu unu riu de sange, in undele sale pre una multime de victime innocente, frati nenorociti de ai nostri, cari cu manele radicate spre ceriu ni ceru ajutoriu; er' colo departe vedemu unu tumu grosu si nadsitoriu, printre care diarimu inaltandu-se una multime de schinte pana la ceriu... Aceste ni spunu ca acolo e una fiacara mistuitoria a unui focu terribilu, ce prefaze in cenusia vre-unu satu sèu orasiu infforitu.

Colo privimu cu compatimire pre bietulu tieranu cum plange cu dorere langa ruinele si cenusi'a puturosa, in care e prefacuta tota averea sa, castigata cu atate sudori; colea pre una mama doiosa si pre o soriora dulce, cum acopere cu sarutari si scalda in lacrime fierbinti cadavrulu iubitudului sèu fiu si frate; er' colea langa una cruce vedemu pre unu bietu caruntu, nepotintiosu, ce acun' nu mai pote portá arm'a de aperare, cum radiea rogatiuni fierbinti càtra tro-

mille imperialium tributo, tempore autem belli contra Hungariam et Transilvaniam quadringentorum millium florenorum rhenensium contributione, computatis etiam naturalibus, contenti erimus.* Repartitiunea si modalitatea scoterei acestui tributului remane pre langa staturile (camer'a) si oficialii tieriei, avendu a lu impartii dupa dreapta proportiune si fara partenerie. Punctulu XVII. ordina ca garnisonela se fia d'in militia indigena, si ca tier'a nu se va onera cu multa militia.

Aceste sunt punctele esentiale ale pactului conventu intre Leopoldu I. si intre Transilvania; aceste le-a consideratu principele si tier'a ca conducu „honorii, quieti et commodo Statuum, ordinum et incolarum omnium, universaeque reipublicae christianae;” aceste le-a pactatu tier'a si principele ca „ne hostes regionem montibus coronae ad instar circumseptam, rapinis et praediis, igne et ferro misceant, jam tum ab omni aevo in unam mentem coalitas nationes pessimis stratagematum technis et irritamentis dissipando; graviori barbaris serviendi jugo mancipent, gentemque toti hactenus christianitati antemuralem, evertant.”

D'in acesta diploma e evidentu, o mai repetim, ca Transilvania chiaru si dupa ce a venitu sub unu sceptru cu Ungaria, ea a remasu cu totulu independente de acesta; ea nu s'a unitu cu Ungaria ci cu person'a principelui care purta coron'a Ungariei; ea a remasu principatu autonomu, si ca atare cu totulu independentu de Ungaria; ea si-a sustienutu potestatea propria legislativa si executiva, camera propria si guvernul propriu; militia propria, si tributulu propriu; tote independente si cu totulu separate de cele ale Ungariei; si de ale ori carei alte tieri de sub sceptrulu casei absburgice. Intre Transilvania si Ungaria seu celealte tieri, nu este asié dar' altu punctu de legatura decatu comuniunea domnitorului: regele Ungariei, imperatulu Austriei, e toto-data si mare-principe alu Transilvaniei; atatu, si nimicu mai multu.

(Va urma.)

Beiusiu, in 9. ian. 1871.

(Semne de vietia natiunale.) Inca la anulu 1861 se incordasera Romanii d'in Beiusiu a infintia una societate romanesca, pare-mi-se sub modestulu nume de casina romana, inse de locu de la prim'a adunare, ce s'a tinentu intr'acesta cauza, s'au despartitu fara de rezultatu. De-si de atunci incoace mai multi romani zelosi nutriau fierbinta dorintia de a vedé pre confratii lor adunati in vr'o reuniune curatu romana, totu-si spre realizarea acelei dofinie nu s'a facutu alta-ce, decatu ca inainte de trei ani mai multi romani adusera nefericit'a combinatiune de a intrá in casin'a cetatienesca, carea se apropiá de cadere prin infintia altei societati cu nume destulu de cosmopolitu, dara in esentia magiara. Intrandu romanii in numeru insemnatu in casin'a cetatienesca, o scapara de apunere. Combinatiunea mai multoru-a era ca, prin participarea mai numeroasa la casin'a amintita o voru poté pface in societate romana, seu celu putienu voru ajunge la paritate, inse s'au insietatu amaru in illusionile lor, ca-ci casin'a ace'a totu magiara a remasu pana asta-di, limb'a conversatiunei, limb'a desbateriloru in adunari a remasu totu numai cea magiara, bibliotec'a s'a inavutitu totu numai cu opuri magiare, literatur'a magiara s'a partinitu d'in respoteri, pana candu cea romana s'a consideratu numai ca lipitura.

In anulu d'antaiu, de locu dupa intrarea romaniloru in desu amintit'a casina, ce e dreptu, se si alesera mai multi in comitetulu incredintiatu cu conducerea afaceriloru, intre d'insii inse erau si de cei cu sentimente bune, cum

nulu divinitatii, si blastema pre tiranulu ce i-a prefacutu patri'a in ruine, blastema cu lacrima taciunarii si hienele ce devastaza tier'a, si nimicescu fericirea poporului inocente...

Oh! ce scena terribila e acesta...

Cetatile si satele in floritorie, in cari prospera industri'a si comericiulu, in cari progresau sciintiele, artele, cultur'a si civilizatiunea lumei — asta-di sunt prefacute in ruine.

Una invasiune de focu se pare ca a inundatu acestu pamentu classicu, patri'a libertatii divine!...

Ce dorere profunda!... Ce impresiune terribila ni reprezenta acesta panorama...

Dar' ce flagelu providentialu pote se fia acestu-a pre capulu omenimei?! La ce torture inforatorie ai espusu, oh! domne, pre cea mai nobila d'intre creatiunile tale? Cum poti suferi ca chiaru poporulu celu mai mare si liberalu asta-di se se umilesca unoru monstriei satanice? Cum poti suferi ca poporulu celu mai nobilu se sangeraza inaintea unoru despoti si tirani ai evului de mediu-locu? —

Tu, candu ai creatu pre omu, i-ai seditu una schintea divina, schintea iubirei omenesci. Fruntea i-ai incununatu-o cu diadem'a paciei, er' sufletulu i-l'ai lasatu se se scalde in riulu divinei libertati. Dar' unde e intronata a cea trinitate pre pamentu?

Pace, iubire omenesca si libertate, oh! ce cuvinte sacre, ce idee sublime. Candu privescu inse la starea actuala a omenimei, candu vedu lantiulu despotismului si tiraniei apesandu braciile poporeloru; candu audu tftetele inforatorie ale natiuniloru lipsite de potere vitale, despoiate de clenodiulu libertatii si alu drepturiloru eterne; — candu

au datina a se esprime magiarii. In alu douilea anu, dupa-ministru, nu cunosce acea depesia. In cancelari'a ministeriului de esterne n'a gasitu nici unu memorandumu. Agintii ceru prin depesia relatiuni in privint'a acelu memorandumu si dsa le-a respunsu, ca nu s'a facutu acesta abateru la politica Romaniei. Catu despre cestiunea financiara, adunarea are se o resolve inaintea luarii vacantiei si, daca va pleca fara a resolve cestiunea, va avisá la mesuru, ca-ci nu se pote guverná fara bani. Promite inse ca d'in constitutiune nu va est. In privint'a cuponului Strussberg, elu — dupa concesiune — e in sarcina consortiului Strussberg. Terminulu e la 1. ianuariu si pana acum nu potemu prejudeca nimicu. Daca ar' fi se se platésca nu de d. Strussberg, ci de Statu, dsa nu va face nimicu fara votulu camerei.

D. P. Gradistenu cu parere de reu se declara nesatisfacutu. Usandu de unu dreptu legitimu, se accepta a fi pre deplinu multumitu. D'in contra inse: d. primu-ministru respunde, ca depesia nu s'a publicatu in urm'a unui actu alu dsale, ca, daca ar' fi cine-va culpabile, e fostulu ministeriu. In cancelari'a ministeriului a dsu ca nu se afla memorandumulu, dar' se afla una: una cerere d'in partea agentiloru despre unu memoriu...

D. Ionu Ghica. Rectificu: agintii dsu ca „se vorbesce in publicu si diarietile vorbescu despre unu memorandumu.” Totu de-una-data e si una depesia a dlui P. Carpu care desminte esistinta acelei depesie.

D. M. Coganicenu, in cestiune de regulamentu, aréta cum d. P. Gradistenu spune ca anuncia una interpelare si apoi se lasa regulamentul la una parte, rapindu-se timpulu camerei. — Discussiunea se inchide si se decide a se urma cu ordinea d'tlei.

D. Raportore Coganicenu resuma discussiunea de ieri, pentru legea de vinderea bonuriloru rurale, si amintesce, ca ambele amendamente, ale dloru Vernescu si Meitani, au fostu respinse de comisiune. D-sa mai citesce unu amendamentu, modificatoriu alu art. III d'in legea d'in 1866, care propune a se admite si licitatiunea orala intre ofertanti. Comitatulu delegatiloru a primitu acestu amendamentu cu ore-cari rectificari de redactiune.

Unu Romanu.

Romani'a.

Adunarea deputatiloru.

Siedintia de la 22. decembrie 1870.

(Fine.)*

D. P. Gradistenu anuncia, dsce, nu cate-va interpelari, ci cate-va modeste intrebări dlui primu-ministru. Regreta, ca nu se face distinctiune intre intrebări si interpelari, ca-ci cele d'antaiu sunt satisfacute immediatu. Intrebările d-sale sunt motivate de chiaru discursulu dlui N. Ionescu. D-sa citesce intr'unu diariu una depesia d'in Vien'a, care dsce: „Principele Carolu de Romania a declarat ca nu e multumitu cu situatiunea Romaniei, creata prin tratatulu de la 1866.” Roga pre d. primu-ministru se spuna daca este esacta depesia, daca esiste acestu actu si daca-lu cunosce. A dou'a intrebare este: ce mesura crede a luá cabinetulu in privint'a acelei cestiuni financiare, care bate la usi'a camerei, in timpulu abrogarii luate? Recunosce necesitatea d'a se pipai sentiulu mandantiloru, dar' pana atunci ce mesuru va luá guvernulu? Asemenea in privint'a cuponelor Strussberg. Daca termenulu fatalu va veni inainte de intrunirea camerei, ce va face guvernulu in privint'a acesta?

D. Ionu Ghica, primu-ministru, respunde ca n'a potutu ajunge la cunoscint'a diarietiloru telegram'a in cestiune d'in timpulu candu era la ministeriu. Dsa, ca primu-

*) Vedi Nr. 5 alu „Fed.”

privescu riurile de sange, ce se versa pentru vanitatea unu omu capriciosu de a-si mai adauge la nume una coditia, seu a-si mai poté pune pre frunte unu metalu scilpitosu; candu cautu la acei omeni miei la sufletu, cari aplaudéza una asemene copularia, ba pentru acestu capriciu si-sacrificatote, libertatea, independint'a, averea, ba chiaru si viet'a... Candu vedu tote aceste, — ah! atunci me miru de indiferentismulu si lasitatea ta, si mi-vine a crede ca tu, providintia, ai uitatu de nobil'a-ti creatiune; ai lasatu ca pre pamentu se domnesca numai arbitriulu si despotismulu infernale; ai lasatu ca omenimea se se guvernéze de ministriei lui Satanu, er' nu de d'n'a dreptatii si de etern'a libertate!...

Se dsce, ca asta-di traimu in seclulu culturei si alu civilizatiunei. In seclulu libertatii, alu emanciparii ratiunei d'in catusiele credentiei orbe, alu emanciparii omenimei d'in lantiurile despotismului si teudalismului.

Dar' candu vedemu ca fanaticismulu religiosariu a trecut chiaru si limitele d'in tempurile sataniceloru incuistiuni, ca vanitatea copilarésca a unoru papsie, negre la vestminte si negre la anima, a ajunsu pana acolo, incatu, spre a poté tiené omenimea si pre venitoriu in ratecirea de la calea adeverului, nu se rusiéza a proclamá pre unu bietu mosiu befranu, incovaiatu de sarcina peccatorulu, de infallibulu, de santu. Mai departe, candu vedemu, ca popore intregi se aliéza — nu pentru a se emancipa de sub jugulu tiraniloru, nu pentru a sfarima tronurile, si a proclamá libertatea si egalitatea generale pre ruinele lor — ci le vedemu coaliandu-se spre inaugurarea despotismulu evului mediu, spre a radica unu despotu ne-

satisfacutu. Usandu de unu dreptu legitimu, se accepta a fi pre deplinu multumitu. D'in contra inse: d. primu-ministru respunde, ca depesia nu s'a publicatu in urm'a unui actu alu dsale, ca, daca ar' fi cine-va culpabile, e fostulu ministeriu. In cancelari'a ministeriului a dsu ca nu se afla memorandumulu, dar' se afla una: una cerere d'in partea agentiloru despre unu memoriu...

D. Ionu Ghica. Rectificu: agintii dsu ca „se vorbesce in publicu si diarietile vorbescu despre unu memorandumu.” Totu de-una-data e si una depesia a dlui P. Carpu care desminte esistinta acelei depesie.

D. M. Coganicenu, in cestiune de regulamentu, aréta cum d. P. Gradistenu spune ca anuncia una interpelare si apoi se lasa regulamentul la una parte, rapindu-se timpulu camerei. — Discussiunea se inchide si se decide a se urma cu ordinea d'tlei.

D. Raportore Coganicenu resuma discussiunea de ieri, pentru legea de vinderea bonuriloru rurale, si amintesce, ca ambele amendamente, ale dloru Vernescu si Meitani, au fostu respinse de comisiune. D-sa mai citesce unu amendamentu, modificatoriu alu art. III d'in legea d'in 1866, care propune a se admite si licitatiunea orala intre ofertanti. Comitatulu delegatiloru a primitu acestu amendamentu cu ore-cari rectificari de redactiune.

Se cere inchiderea discussiunii.

D. Costaforu vorbesce contr'a inchiderei si, terminandu, propune unu amendamentu in cuprinsu d'a se lasa la apretierea ministrului pretiulu celu mai avantajos cu care se se venda bonurile rurale.

Discussiunea se inchide.

Se pune la votu amendamentulu ca se se admita si licitatiunea orala, si se primesce. — Se pune la votu amendamentulu dlui Meitani, ca minimulu se fia cursulu pietiei, si se respinge. — Amendamentulu care propune fiesarea minimului la 94 se retrage. — Se pune la votu proiectulu de lege, articulu unicu si cu redactiunea facuta de d. Gh. Chitu, si se adopta.

D. Leonu Eraclide, raportorele comisiunii bugetarie, dá cetire raportulu acelei comisiuni, care a adoptatu proiectulu de lege propusu de guvernulu, pentru a se urma pre lun'a ianuariu 1871 cu veniturile si cheltuielile dupa bugetulu anulu 1870, afara de stipendie, subventiuni, etc., autorisandu-se ministeriului a emite bonuri cu dobanda pana la 12 la suta. Acesta pana la votarea bugetulu pre 1871. — Nefindu nici una discussiune, se pune la votu luarea in consideratiune a proiectulu de lege si se primesce.

Se citesce proiectulu de lege pre articule. — Se primesce fara discussiune art. I, pana la art. III. — La art. IV, privitoriu la autorizarea d'a emite ministeriulu, pana la votarea bugetulu, bonuri pentru plat'a detoriei flotante, D. Ionu Vacarescu dsce, ca in acestu articulu se afla explicatiunea de ce ministeriulu a tacutu la propunerea d'a se proroga camer'a. Acestu articulu transéza cestiunea finan-

satosu tronu, si a-lu orna cu corona si sceptru, scaldate in riuri de sange a sute de mii de irati nenorociti; er' pre alte popore candu le vedemu amblandu lumea intréga ca se afie unu despotu, care mane-poimane se le despoie si de camesi'a libertatii si a celoru mai sacre drepturi omenesci... candu vedemu tote aceste, si alte multe, forte multe, mi vine a crede, ca in locu se ne innaltiamu cu mai mare rapidiune la nobil'a nostra destinatiune, ne cufundamu d'in ce in ce mai tare in abisulu funestu alu secliloru barbari d'in vechime...

Oh! sermana omenime, ore candu vei ajunge la inal-tulu teu destinu; ore candu vei veni la consciint'a demnitatii si nobilei tale misiuni? Candu vei proclamá acelu preceptu mare alu naturei, care lu destinge omu de omu, care nu suferu ca fiate pre frate se se despoie, se se sub-juge si se se ucida; ci ne invétia cum se ne iubimu ca irati, cum se participamu intru unu modu egale la mésa drepturiloru naturei, si se lucramu cu totii pentru intronarea dnei paciei pre pamentu, pentru proclamarea libertatii si ecuitatii totoruru poporeloru, si a fraternitatii íftre-gei omenimi!!!...

Sermane omule! Mare-ti este ratecirea si terribila suferint'a. Departe esti de calea adeverului, departe de tint'a misiunei tale!!! —

Fratiloru mei Romani!

Acestu-a e tabloulu primu ce-lu vedemu in panoram'a anulu espiratu degia!

(Finea va urma.)

ciarea prin crescerea detoriei flotante si marirea deficitului, a carui cifra forte mare nici n'o cunoscemu. — D. Dem. Sturza, ministru de finantie, gasesce, ca nu erau la locul lor observările dlui I. Vacarescu: guvernul n'a avut nici una intentiune rea. Articolul IV d'in acestu proiectu e copiatu ad-literam dupa celu votatu in anulu trecut. Bugetulu este necilibratu, deficitulu existe, si, prin urmare, trebuie a se pune unu remediul acestei stări.

Se citește amendamentul dloru Iepurénu, Lahovari, etc., ca deficitulu să se limite la cifra de 4 milioane lei.

D. N. Fleva combate amendamentul acestu-a. Rationamentul adusu intru sustinerea lui nu se pote intielege. In anulu trecut, cheltuielile bugetarie intreceau cu 17 milioane veniturile, cum afirma d. fostu primu-ministru. D. Carpu afirma că asié e. A mai dtsu, si repeta că nu se va convinge, candu va audí pre fostii ministri aprobandu-se intre ei. D. Iepurénu a spus, că crede că deficitulu e ca de 44 milioane. Totu cu cuediamente de, astea amu ajunsu aci. Cum ati redusu inse? Cum ati facutu acestu miraculu? N'ati platitu lefurile de 7 luni de dñle, precum nici pensiunile. Unde vi e situatiunea financiara? Pentru prim'a ora se vedu adi trei ministri sustienendu-se unii pre altii si propunendu unu amendamentu. D. Bratianu si Golescu au lasatu remasitie. De ce nu ne spunu fostii ministri câte remasitie au incassatu? DD. fosti ministri dñu, ca se nu se mai face ca pana aci. Voiu avé onore a propune unu actu de acusatune contra ministriloru trecuti: se vedemu cum ve veti cusasá de omorulu omeniloru de la Mavrodolu, acum candu juratii s'au pronunsiatu?

Voci. Primimu.

D. Iepurénu. Cu Mavrodolu nu platesci detoriile.

D. Fleva opina, terminandu, a se autorisá guvernulu să emita bonuri, ca-ci actualii ministrii nu sunt intru nimicu culpabili, si totu-de-una-data a se autorisá se-si creeze veniturile necesarie.

Comisiunea bugetaria, afara de d. G. Lahovari si I. Vacarescu, a admisu amendamentul dlui Iepurénu.

D. A. Lahovari respunde dlui Fleva, ca bonurile si pensiunile se platescu d'in fonduri particulare. Daca bonurile au scadiutu, caus'a nu e fostulu guvernulu. In amendamentul propusu nu existe intentiunea d'a se crea dificultati guvernului: elu propune a se limita crescerea detoriei flotante. D. Fleva a intrebatu: cum ati facutu acestu miraculu? Cum? Administrandu altu-felu de cum au administratu amicii dvostre. Si daca nu credeti ca amu redusu deficitulu, numiti anchete.

D. Candiano. Ati omoritu fincienele, cum ati omoritu lumea. Lasa ca avemu se ve damu in judecata!

D. Ionu Ghica, ministru de interne si presedinte, declara, ca nu voru ordonanti'a de catu pana la bugetulu anului 1871. D. fostu ministru de finantie nu pote scí pozitivu daca numai 4 milioane este creditulu.

Se cere inchiderea discusiunii.

D. Cogalnicénu o sustiene, ca-ci tote discusiunile se radica de catra fostii ministri cari voru a face pre camera solidaria cu cifrele puse de dñoru. Adi nu se pote precisá nimicu, ca-ci nu e adi timpulu d'a se vedé de sunt 4 séu 10 milioane deficitulu. Dñii ministri trebuiau se taca. De esemplu, d-sa a tacutu dupa-ce a esitu d'in ministeriu.

D. Carpu. Nu te-amu luat nici una-data de esemplu.

D. Cogalnicénu. Forte de multe ori si la una versta forte tenera (aplausa). Terminandu, aréta ca spriginulu ce-si dau singuri fostii ministri, e ca spriginulu franghie.

D. Ionu Bratianu combate inchiderea discusiunii si nu pentru ca n'are rabdare, ca-ci d-sa a rabdatu 2 ani si fostii ministri n'au rabdatu nici 3 dñle. Fostii ministri presinta unu amendamentu, prin care propunu ca adunarea se le platesca cheltuielile facute si remase de la d-loru. Nu damu nimicu, pana n'omu vedé lamurite socotelele.

Discusiunea se inchide.

Se pune la votu amendamentul d'a se limita emiterea bonurilor la 4 milioane. — Se respinge. — Se pune la votu art. IV d'in lege, si se admite. — Se pune la votu, cu bile, legea in totale si se primesce.

Dupa ore-cari discusiuni in cestiuni personale, siedinti'a se inchiaia la 5¼ ore d. m.

Estrasu d'in „Romanulu.“

VARIETATI.

*(Transilvania.) Dinarulu „Kélet“ (Orientulu) scrie, dupa organulu nemtiescu allu Sasiloru vechi, ca comisiunea de IX. a universitatii sasesci au inceputu lucrările salle. In sied. I. dr. Lesai (magiaru) propune ca dr. Kein, referintele comisiunii se iée de basea proieptului ce are se face legea municipale a magiariloru d'in Ungaria, si se formulede separatu numai abaterile eventuale. Contra acestei propuneri vorbi dr. Lindner cerendu ca se nu se restringa libertatea de activitate a referintelui si se nu i-se deé neci una instructiune, ceea ce s'a si primitu; estmodu refer. va avé deplina libertate in lucrarea sa, carea de

altmintrea tardu va fi gat'a, pentru ca dr. Kein se duse, cu concediu, a casa. Spesele universitatii se urca si pana acum la 2640 fl., plus 44! stangini de lemne, plus spesele de calletoria a 39 deputati. (Dr. Lesai ca adeveratu magiaru este si adeveratu urmatoriu allu falsului liberalismu magiaru, era Sasii, frati ai magiariloru, de si in forma paru a se sfi de a primi in blocu legea municipala magiara, totusi in urma voru fini si ei in fondu a primi legea, carea li assecura predominare a supr'a Romaniloru. Frumosu progressu! dar' este conformu prerogativelor si asié dñseloru drepturi istorice magiario-sasesci. Lupulu si-schimba pèrulu, dar' firea, ba. Red.)

*(Publicatiune.) Reuniunea invetiatoriloru d'in comit. Hunedorei, Zarandului si d'in scaunulu Orestiei va tiené la 21 februaru, 1871 in Deva, in institutul preparand. de statu, adunare generale straordenaria, la carea se convoaca toti invetiatorii, fara distinctiune de confessiune, spre a se asiedia definitivu statutele reuniunii. — Presiedintele este D. Cosiu Ferentiu, cunoscutulu popa calvinescu d'in Bucuresci, devenitu directoru institutului preparandiale de statu. Candu in dñllele lui Bach inundase Boemii tier'a cu beamterii loru, „verklieri“ de atunci functiuná ca „Bezirkkeri“ calificatiunea era „gutgesinnt“, asta-di este totu asié „jó érzelmü magyar hazafi“ — dar' acei verklieri poteá se stée mai bine la locul lor, decátu una multime de individi in a caroru mana se afla asta-di institutiunea publica in Ungaria. Sciintiele pretindu ce-va-si mai multu decátu a fi numai „jó érzelmü hazafi.“ Asié va si progressulu precum este pusu fundamentulu, apoi se ne miramu daca starea cultuirei in marele si potintele regatu allu Ungariei are se infloresca ca si in Turcia.

*(Corona imperiale germana.) Unu diurnalu d'in Berlinu scrie, ca acolo se ascepta cu mare incordare, daca Austria va dá spre dispuetiunea regelui-imperatu vechi'a corona imperiale germana, carea se afla in posesiunea ei, séu daca regele-imperatu Vilhelm I. se va incoroná cu una corona noua. — In totu casulu, calea d'in urma va fi cea mai buna, de ora-ce Prussia nu va avé se face alta-ce, decátu se topeasca coron'a regale prussiana d'impreuna cu coronele Hannoverei, Sassonié, Bavariei si a Vürtembergei, spre a castigá asta-feliu materialulu pentru una corona noua. Si afara de ace'a ar' fi numai una anomalía, ca Prussia se sufera locutienetori incoronati. Coron'a lui Carolu celu mare se nimeresce numai pre capulu unui imperatu alesu, ér' nu facutu de pretoriani.

*(Politica iesuitica.) In capital'a noului imperiu germanu aparú si una foia noua catolica ultramontana, intitulata „Germania“? Acestu organu iesuiticu enará lectoriloru sei, in unulu d'in numerii mai recentii ca atátu Itali'a catu si Franci'a trebuie se devina staturi feudale ale imperiului germanu, si ca imperatul germanu este destinatu de providentia ca aperiatoriulu si patronulu supremu alu besericeii singura mantuitoria. — Magna petis Phaeton!

Sciri electrice.

Nevers, 25. ian. In Briçon s'a intemplatu una lupta; francesii au prinsu tota garnison'a prussiana, carea se baricadasse in fortaretia si resistasse cu mare energia. In Laroche, unde s'a stricatu podulu, s'au prinsu una multime de prussiani.

Londinu, 26. ian. Lordulu Granville a inviatu guvernulu francesu d'in Parisu si Bordeaux, ca se numesca pre agintele séu d'in Londinu, contele Tissot, de representante francesu la conferintia. Prin acést'a, participarea Franciei la conferintia si-ar' perde aparintia, ca ar' voif se suleve in conferintia si cestiunea de pace, ér' pre de alta parte s'ar' poté cunosce si intentiunile Prussiei, daca acést'a se opune numai admiterei lui Jules Favre, séu daca voiesce a eschide Franci'a cu totulu de la conferintia.

Londinu, 26. ian. Una telegrama d'in Versallia raporteza, ca Bismarck a pusu urmatoriile conditiuni: Truppele prussiane voru ocupá forturile; truppele francese de linia si gardele mobile voru merge ca prisioneri in Germani'a; garde nationale nearnate apera Parisulu; Germani'a primesce Alsati'a si Lotaringi'a, si ocupa provinci'a Champagne pana-ce se voru solvi spesele de resbelu; Franci'a si-va alege insa-si form'a de guvernare. — Francesii tienu aceste conditiuni de pre aspre.

Bordeaux, 26. ian. Dupa ce contele Bismarck a refusat se deé lui Jules Favre unu salvu-conductu spre a pote merge la confe-intia d'in Londinu, guvernulu francesu nu va recunosce acele decisiuni ale conferintiei, cari voru modificá tractate sustatorie.

Brussell'a, 26. ian. In Parisu domnesc anarchia perfecta. Auctoritatea guvernului intr'atati a scadiutu, incátu reprezentantii poteriloru strain stau la indoiea de a mai sustiené séu nu comunicatiunea cu guvernulu. — Gard'a nationale vré pace, incátu Trochu si-dede demissiunea, dar' totu odata si-cerú pana la 26. c. tempu de cugatu, ca se veda, ca ce este de facutu. „Indépendance Belge“ comunica ca, pre candu Riciotti Garibaldi aperiá Dijonulu cu mare bravura, prussianiloru li-a succesu a-lu incungiurá despre sudu Iosifu Garibaldi jace bolnavu in Autun.

Viena, 26. ian. „N. Fr. Pr.“ anuncia d'in Constantinopole, ca d'in mai multe parti se facu incercari mari si, precum se vorbesce, nu fara de succesu, ca cestiunea danubiana se nu vina la desbatere in conferintia d'in Londinu.

Bordeaux, 26. ian. D'in Dijon se comunica ca prussianii s'au retrasu d'in tote partile Dijonului; corpulu prussianu, care a participatu la luptele d'in urma, a constatu d'in 35.000 fetiori.

Roma, 26. ian. Pap'a a gratulatu imperatului germanu.

Constantinopolea, 26. ian. Port'a este nemultumita cu aménarea conferintiei; Rusi'a castiga tempu pentru inarmare. Port'a nu se va mai invoif la nice una aménare.

Viena, 26. ian. Se constateza d'in tote partile, ca Favre a inceputu a negotia in Versallia despre capitulatiunea Parisului.

Berlinu, 27. ian. Favre a primitu de la Moltke unu salvu-conductu pentru Picard, Dorian, Arago si alti generali, pentru-ca acesti-a se pote participá la consultările d'in Versallia. Bombardarea Parisului se continua. Paralela a dñu'a este numai 800 pasi departe de batteriele francesse. Se dñce, ca generalulu Ducrot ar' fi voitu a se sinucide. Trochu ar' fi dñsu, ca eruptiunea de la 19. ian. a fostu ultim'a incercare.

Berlinu, 27. ian. Aici s'a latitu faim'a, ca fortaretia Belfort ar' fi capitulatu.

Brussell'a, 27. ian. Tragutórii liberi, cari au fostu prinsu la Tourny de truppele belgiane, puscara a supr'a belgianiloru si omorira pre duoi insi; acésta impregiurare a produsu mare iritatiune. „Indépendance“ scrie, ca nice-una-data n'a esistatu intre bonapartisti una agitare mai mare ca acum. Comunicatiunea intre Wilhelmshöhe si Versallia este neintrerupta. Lavallette represinta interesele lui Napoleonu in Versallia.

Viena, 27. ian. „Augsb. Allg. Ztg“ publica una scrisore a principelui d'in Romania, adressata unei persone inalte d'in Germani'a. Principele Carolu se plange despre starea lucruriloru in Romania si, intre altele, dñce: Daca nu mi-ar' jace la anima fericirea acestei tiere frumose, mi-asiu fi perdutu pacientia inca de multu. Acum am intreprinsu, — cu delaturarea popularitatii mele, — ultim'a incercare si mi-pare reu, ca bun'a mea vointia a fostu remunerata cu ingratiitudine. De ora-ce inse acésta sorte mi-este comuna cu a celoru mai multi omeni, me voiu scí consolá si intr'o distragere spirituale iritatoria voiu invetiá cu incetulu a nitá nesuintiele de odiniora.

Londinu, 27. ian. Versallia, 27. ian. Favre s'a reintorsu ieri la Parisu; asta-di va sofi aici cu unu militariu, spre a stabili conditiunile capitulatiunei. Bombardarea Parisului s'a sistatu de la mediulu noptii.

Burs'a de Viena de la 27. ianuaru 1871.

5% metall.	58.75	Londra	124.30
Imprum. nat.	67.90	Argintu	122.—
Sorti d'in 1860	96.70	Galbenu	5.85
Act. de banca	723.—	Napoleond'or	9.97
Act. inst. cred.	255.60		

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU.